БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 198 (5869)
ОКТЯБРИИН 5
СРЕДА
1949 он

Сэн 20 мүнгэн

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

НЭГЭДЭХИ НЮУРТА:

С. Тараскин. —Курумканай колхозуудай илалта.

Республикамнай эб найрамдалай үдэрые үргэнөөр тэмдэглэбэ.

Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэе.

ХОЁРДОХИ НЮУРТА:

В. Бадашкеев. — Сесси дээрэ — хуряалгын асуудал.
Б. Намжилон.— Малайнгаа тоо толгой олошоруулна.
Б. Мунгонов. — Рекорд тухай (рассказ).

ГУРБАДАХИ НЮУРТА:

Г. Цыдынжапов. — Манай театр шэнэ сезон соо.
А. Желтых. — Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шиидхэхы үе. **П. Метляев.** — Агротехникын хүсэн.

ДҮРБЭДЭХИ НЮУРТА:

ООН-эй ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН ДҮРБЭДЭХИ СЕССИ.

СОМОНОЙ СОВЕДҮҮД ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛХЭ ЁҺОТОЙ

Социализмһаа коммунизмда маһай ороной шата дамжаһан орожо байгаа мүнөөнэй үедэ Соведүүдэй арад зоноо эмхидхэхэ ба хүмүүжүүлхэ үүргэнь илангаяа ехэ болоһон байха юм. Соведүүд болбол үрэнэй засагай органууд байһан туладаа тэдээндэ олгогдоһон агуу-ехэ эрхэ түлөөлэлгые дүүрэн хэрэглэжэ, түгэс эрхэтэ эзэн ёһоор нютаг нютагайнгаа колхозуудые, һургуули ба кооперативуудые хүтэлбэрилхэ ёһотой.

Гэхэтэй хамта, манай республикын хэдэн олон сомоной ба сельскэ Соведүүд тэдээндэ олгогдоһон үндэр дээдэ эрхэ түлөөлэлгые һайса дүүргэжэ шаданагүй. Хэдэн олон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд ба тэдээнэй түрүүлэгшэнэр үрэнэй засагай түгэс эрхэтэ ба дүүрэн этигэмжэтэ түлөөлэгшэдынь байһан мүртөө, ехэ-ехэнүүд капитальна асуудалнуудые шиидхэхын хойноһоо оролсодоггүй, үглөө мүнөөдэрһөө алас холо харадаггүй, жэжэ мэжэ юумэндэ ходоодоо торолдожо, һамаардаг дутагдалтай.

Сэлэнгын аймагай Шанаагай сомоной Соведэй гүйсэдкомой ба тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр Карнопольцевой хүдэлмэриин арга методые хаража үзэе. Энэ сомон дотор гурбан колхоз, МТС, мотор-заһабарилгын завод, хэдэн олон культурно-гэгээрэлэй, медицинскэ, худалдаа-наймаанай эмхи зургаанууд бии. Колхозуудынь бултадаа жэлдээ жэлдэ муу ургаса абадаг. Малай тэжээл дутагдаг. Тэндэхи колхозуудта үнэ холоһоо хойшо ямар нэгэн һайн гэр байра баригдаагүй. Гурбан колхозуудта гурбуулландань электростанцигүй, радиоузелгүй. Тэндэхи колхозуудэмхидхэлэй ажахын талаар тон нуланууд: олон һалбаритай ажахы (туулай, эгэл, ан, шубуу. үсхэбэрилгэ, огородой ажал гэхэ мэтэ) ороидоошье далгэрүүлэгдэдаггүй байна; тарыанажал дээрэнь саг үргэлжын составтай бригаданууд, звенонууд үгы, севооборот эбдэгдэжэ байдаг; газараа һайжаруулхын тулада хэмжээ абадаггүй.

Иимэ байдалые хаража байгаад, Шанаагай сомсоведэй гүйсэдком ба тэрээнэй түрүүлэгшэ нүхэр Карнопольцев һанаа амар һуужа байдаг. Сомсоведэй саг үргэлжын комиссинууд юушье хэдэггүй. Теэд нүхэр Карнопольцев тэдэ комиссинуудай хүдэлмэриие залан хүтэлдэгшьегүй байна. Жэшээлхэдэ, саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссиин гэшүүдые, МТС-эй агрономуудтайгаар, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэйгээр ба түрүүшүүлтэйгээр суглараад, хайшан гээ һаа газараа һайжаруулхабиибди, хайшан гээ һаа ургасаа дээшэлүүлхэбиибди, хайшан гээ һаа тарыагаа гандуулхаяа болихобиибди, гэжэ нүхэр Карнопольцев хэлсэжэ үзөө гү? Үгы. Культурно-гэгээрэлэй комиссиин гэшүүдые- багшанартайгаар, врачнуудтайгаар, худөө ажахын мэргэжэлтэнтэйгээр, залуушуул болон агитаторнуудтайгаар суггуулаад, зай нүхэд, хайшан гээ һаа колхозуудтаа улаан булан, клуб, радиоузел бии болгохобиибди, самодеятельность, лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн гэхэ мэтые хайшан гээ һаа булаг шэнгеэр бурьялжа байдаг болгохоб гэжэ нүхэр Карнопольцев сүлөөтэйгөөр, бодомжотойгоор, эзэн ёһоор хөөрэлдэжэ үзөө гү? Үгы. Колхозуудайнгаа алас саашаа хүгжэлтын, перспективнэ асуудалнуудые сесси дээрэ хэлсэжэ үзөө гү? Үгы.

Зай тиибэл, нүхэр Карнопольцев юу хэдэг түрүүлэгшэ бэ? Сомонойнгоо гүйсэдкомые өлдэб үнэмшэлгэ болон бусад саарһануудые гэршэлхэ нотариальна конторо шэнги, налог, үри доёмхо нэхэжэ абаха финансово зургаан шэнги болгожорхёо. Тиихэдээшье, сомонойнь гүйсэдхэхэ комитет нилээд сагта суургатай байжа байдаг. Нүхэр Карнопольцев өөрөө рессор тэргэ дээрэ һуугаад хэдэн хоногоор зайжа ябадаг. Колхозно байгуулалтын ехэнүүд, гол үндэһэн асуудалнуудые шиидхэхэгүй аадлэ жэжэ мэжэ, хэрэгтэй хэрэггүй юумэндэ торолдожо, хүн зоной дунда хүндөө бууража ябадаг.

Сомоной Совет ба тэдээнэй гүйсэдкомууд болбол нютаг дээрэхи дүүрэн эрхэтэ эзэн байһанаа бодото дээрэнь заабол харуулха ёһотой. Сомоной Соведэй гүйсэдкомдо тэрээнэй территори дээрэ байгаа колхозуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ажал хүдэлмэриингөө тухай тоосоогоо үгэжэ байха ёһотой.

Колхозой, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэнэр, врачнар, багшанар, зоотехнигүүд, агрономууд сомоной соведэй гүйсэдкомдо ходоо ерэжэ, өөһэдынгөө һанажа бодожо ябаһан юумые хэлэдэг, зүбшэл абадаг болохые заабол гүйлаха шухала.

Үнгэрөөшэ зун сомоной сельскэ ба поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөн дээрэ байлсажа бусахадаа нютагай Соведэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр ехэ юумэндэ һураһан, тодо һонор заабаринуудые абаһан байгаа. Тиигээд энэ зүблөөнэй һүүлээр хэдэн олон сомсоведүүдэй олонхинь хуушан ёһоороо, һулаар, үүсхэлгүйгөөр, нойрмогоор хүдэлжэ байһан зандаа.

Олониитэтэй, эдэбхитэдтэй, депутадуудтай, колхозой түрүүшүүл ба хүтэлбэрилэгшэдтэй, худөө ажахын мэргэжэлтэдтэй, врачнар ба багшанартай хамта зүбшэжэ байгаад, тэдээгээр дамжуулан, тэдээндэ түшэглэн хамаг хүдэлмэреэ ябуулха гээшэ—сомсоведүүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулхэ мүнөөнэй шухалын шухала эрхэ байдал мүн.

—РЕСПУБЛИКЫН— ҺОНИНУУД

ЭВЕНКҺҮҮД—ИНСТИТУДТА

Улан-Удын эвенкийскэ республиканска долоон жэлэй һургуулиэда Баунтын, Хойто-Байгалай, Курумканай ба Баргажанай аймагуудта ажаһуудаг эвенкүүдэй хүүгэд һураг юм. Тус һургуули тогтоогдоһонһоо хойшо һурагшадай 4 табилга хээ. Дүүргэгшэд соонһоо 8 хүниинь Ленинградай Герценэй нэрэмжэтэ институдта, мүн хэдэн хүн Улан-Удын багшанарай институдта, Нижнө-Ангарска ба Богдаринска дунда һургуулинуудта һуралсажа байна.

ШЭНЭ ЦЕХҮҮД

БМАССР-эй нютагай промышленностиин Улан-Удын весоремзавод һүүлэй үедэ шэнэ цехүүдые нээбэ, тэрэ тоодо аналитическэ шэгнүүрнүүдые, электросчётчигуудые заһабарилха цехүүд нээгдээ. Мүн оро, машина, самовар болон бусад гэрэй хэрэгсэлнүүдые үнгэлхэ хромировочно цех нээхын тула тэрэнэй түхеэрэлгые тодхожо байна.

ЗАЛУУ ШАХТЭРНУУДТА — ШЭНЭ ГЭР

Галуута-Нуурай шахтёрнуудай поселогто хоёр дабхар шлакоблочно гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Энэ гэр уужам һаруул таһалгануудтай ба үргэн коридортой юм. 70 гаран залуу горнягууд энэ шэнэ гэртэ оробо. Шахтын рудоуправлени энэ гэртэ орогшодто бултандань шэнэ оро дэбдихэр үгөө.

Тус байрын бүхы таһалгануудта радио оруулагдаха юм. Эндэ мүн улаан булан, хубсаһаа тайлаха ба хатааха комнатонууд түхеэрэгдэхэ байна. Телефон оруулагданхай.

П. Хантаев.

КОЛХОЗНИГУУД МОТОЦИКЛ ХУДАЛДАН АБАНА

Сэлэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозник Баторов, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд Г. Ванданов, Д. Найданов гэгшэд ИЖ—350 гэжэ маркын мотоциклнүүдые худалдан абаба.

9 КИЛОГРАММ ХЭМЖҮҮРТЭЙ КАПУСТА

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой огородно бригада (бригадирынь нүхэр Д. Найданов) энэ жэлдэ овощиин баян ургаса хуряажа байна.

Тус бригадынхидай тариһан капуста хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ургаба. Һаяхан нэгэ капуста шэгнэжэ үзэхэдэнь 9 килограмм 200 грамм болоһон байна.

ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБЫЕ БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ БА ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ БЮРОГОЙ ТОГТООЛООР ИИМЭ АЙМАГ РЕСПУБЛИКАНСКА ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ДОСКАДА БЭШЭГДЭБЭ:

КУРУМКАНАЙ аймаг (ВКП(б)-гэй айкомой секретарь Г. Б. ЦЫДЕНОВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ж. Б. ГАРМАЕВ, уполномнзаг П. Д. БЫКОВ, хүдөө ажахын таһагые даагша В. А. ПЕТЕЛИН).

☆ ☆ ☆

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэһэнэй түлөө ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомуудай зууршалгаар, доро дурсагдаһан колхозууд республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшэгдэбэ:

БИЧУРЫН АЙМАГ:

«УЛААН ОДОН» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **Б. С. ЗАНДАКОВ**, партийна организациинь секретарь **С. Г. БАДМАЕВ).**

КАБАНСКЫН АЙМАГ:

ВОРОШИЛОВАЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **А. В. ИПАТЬЕВ**, партийна организациинь секретарь **И. А. ДОРОХОВ).**

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ:

Дээдэ Худанай **КИРОВЭЙ** нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ **Н. А. АВДЕЕВ**, партийна организациинь секретарь **В. Е. КУРБАТОВ).**

Курумканай колхозуудай илалта

КУРУМКАЙ. (Телефоноор абтаба) .Аймагай колхознигууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалгые болзорһоо урид дүүргэхэ ба түсэбһөө гадуур Эхэ орбндоо элбэг ехэ таряа тушааха гэжэ уялга абаа һэн. Тэрэнэ дүүргэхын түлөө тэндэхид шэн зоригтойгоор оролсоһон байна.

Гүрэндэ таряа тушаалгые таһалгаряагүйгөөр ябуулхын тулада аймагай колхозуудта Гоголевой системын 15 сушилка ба пронско хоёр сушилка баригдаһан байгаа. Мүн тогууд болон таряа зөөхэ амһартанууд һайнаар бэлэдхэгдэһэн байха юм.

Хуряалгын бүхы машинануудые дүүрэн хүсөөрынь хэрэглэжэ, колхознигуудай ажалай эмхидхэлые зүбөөр табнһанай ашаар, бүхы аймаг дотор таряа хадалга сентябриин һүүлээр дүүргэгдээ һэн. Колхозуудта туһалхын тулада аймагай центрһээ эльгээгдэһэн 140 хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, горьтойхон туһаламжа үзүүлнэ.

Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушаалгада үдэр бүри хабаадажа, гүрэнтөөз амжалтатайгаар тоосоһон байха юм. Калининай нэрэмжэтэ колхоз түсэбэй ёһоор 7000 центнер таряа тушаагаад, үшөө 2000 центнер таряа түсэбһөө гадуур тушааха байна. Мүнөө энэ зорилгоёо бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Тэрэшэлэн, Баргажанай МТС комбайнаар таряа хуряаха түсэбөө саг соонь дүүргээ. Түрүү комбайнернууд О. Раднаев, Д. Жигжитов, Ц: Цыренова гэгшэд сезонно түсэбүүдээ нилээдгүй үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө Курумканай колхозууд түсэбһөө гадуур таряа тушаажа байна.

С. Тараскин, аймагай газетын редактор.

Түрүү хүнүүдэй үгэ

Манай самоходно комбайн

Ж. АРШАНОВ, Окино-Ключевской МТС-эй самоходно комбайнай комбайнер

Мүнөө жэлдэ самоходно комбайные түрүүшынхеэ жолоодожо, Бичурын аймагай «Улаан-Одон» колхоздо таряа хуряажа эхилээб. Түрүүшээр таряан ехээр гэгдэнэ гэжэ ажаглаһан байгаабди. Тэрэ юунһээ болооб гэжэ шэнжэжэ үзэхэдэм, хедерэй хэлтэгы талын молотильна аппарадтай муугаар, забһартайгаар холбогдоһон дээрэһээнь тэрэ забһараарынь таряан газарта адхардаг байба. Тиин, тэрэ забһарыень бүдүүн һураар бүтүүлжэрхёод, доронь нигта брезентээр зерноуловитель хэжэ, таряанай гэгдэхэ ябадалые болюулаа һэмди.

Мүнөө жэлдэ таряа хуряалгын үедэ ходоодоо хура бороон орожо, хуряалгада ехэ һаад түбэг ушаруулаа. Зарим комбайнернууд бороотой үдэртэ таряа хуряажа болохогүй гэлсэдэг һэн. Теэд, бидэ сагай уларилай ямаршье байхада һаатадаггүйбди. Агрегаднай бороотой үдэртэ хүдэлмэрилхэдөө түрүүшээр комбайнаа зогсоохо баатай болодог һэн. Юундэб гэхэдэ, элеваторайнь скребкэнүүд шиигтэй таряае тэрэ дарыдань бункер руу оруулжа шададдаггүй байба. Тиихэдэнь бидэ МТС-эй складһаа «коммунар» комбайнай элеватор абажа, самоходно комбайнда табяад, гадна тэрэнэй скребкэнүүд дээрэ самоходно комбайнай нариихан ута резинэ абажа цяаһан байгаабди. Тиихэ зуураа, элеваторай ведущи звездочка гэжэ частиинь баһал һэлгээбди.

Гадна, манай комбайн үшөө нэгэ дутуутай байгаа һэн. Ушарынь, таряаниинь центральна транспортертоо саг соогоо ородоггүй байба. Тиихэдэнь таряае транспортерто дамжуулдаг консольно шнек гээшын һууридань сан залгажа ута болгоод, тэрэ дутуусе усадхаһан байгаабди.

Тиигэжэ манай агрегат үдэр бүри 12—13 гектар таряа хуряана.

Республикамнай эб найрамдалай үдэрые үргэнөөр тэмдэглэбэ

Октябриин 2-то мяханай консервын комбинадта болоһон митингдэ 650 хүн хабаадалсаа. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй Уласхоорондын үдэр тухай элидхэл дуулаад митингдэ хабаадагшад дайн сэрэгые һүжэрөөгшэдтэ сохилто болгон табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэд.

* * *

Механизированнэ шэлэй заводой олон тоото хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай суглаан боложо, эндэ ВКП(б)-гэй Обкомой лектор нүхэр Хогоева элидхэл хээ. Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэһэн машиннолинна цехын фуркогой мастер Барышников, заводой партийна эхин организациин секретарь Миричев ба бусад үгэ хэлэбэ. Суглаанда хабаадагшад Агууехэ Октябрьска байндэрые 1949 онойнгоо түсэбые дүүргэһэн шэнэ амжалтаар угтаабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

* * *

Сэмбэ нэхэгшэдэй клуб соо болоһон митингдэ 270 хүн хабаадалсаба. Фабрикын директор нүхэр Паршин эб найрамдалай уласхоорондын үдэр тухай элидхэл хэһэн байна. Фабрикын коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, Октябрьска революциин һайндэр хүртэр дүүргэхэбди гэһэн уялга абаба.

* * *

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ амгалан байдалай түлөө тэмсэгшэ прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй түшэг бологшо СССР-эй хүсэ шадал тухай литературын выставкэ эмхидхэбэ. Библиотекын уншалгын зал соо мүн фото-выставкэ нээгдээ. Октябриин 2-то эндэ «Эб найрамдалай уласхоорондын үдэр» гэһэн темээр элидхэл болоо.

* * *

Орон нютагаа шэнжэлэлгын республиканска музей эб найрамдалай үдэр, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна конференци ба Будапештдэ болоһон бүхэдэлхэйн залуушуулай хоёрдохи конгресс тухай фото-выставкэ эмхидхэбэ. Выставкэдэ конференци ба конгрессэй боложо байһан залнуудые, Будапештын пионернүүдэй конгрессэй делегадуудые амаршалжа байһаниие Советскэ Союзай Герой Марсьевэй Франциин залуушуулай түлөөлэгшэнэрэй дунда байһаниие харуулһан ба бусад фото-зурагууд табигданхай.

Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэе

* *

Городской районой партийна активһаа

* * *

Һаяхан Городской районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болобо. Манай республикын промышленностиин болон транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ оной январь һарада нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа дүүргэлтын ябаса тухай асуудал тус суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Энэ асуудалаар ВКП(б)-гэй Городской райкомой секретарь нүхэр **Хамаганов** элидхэл хэбэ

—Нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялганууд манай районой партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна органуудай болон бүхы ажалшадай дайшалхы программа болоһон байна, — гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. —Промышленность ба транспортын хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, ажалай шэнэ дэбжэлтэ харуулба. Республикын промышленность болон транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй шэн габьяата ажалай ашаар районой предприятинууд 8 һарынгаа түсэбые 117,1 процентээр дүүргэбэ. Энэ саг соо түсэбһөө гадуур 1,5 миллион түхэриг нөөсэлгэ хэгдэһэн ба үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха түсэб 126,3 процентээр дүүргэгдэһэн байха юм.

Уялгануудаа дүүргэхын түлөө үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ябаса дундуур ажалай үндэр бүтээсэ туйлаһан хэдэн зуугаад стахановецууд, үйлэдбэриин новаторнууд урган гараба.

Нүхэд Шагдурова, Карелина, Чебунина, Панькова (оёдолой фабрика); Гавронов, Фесенко, Карболин (модоүйлэдбэрилгын завод), Эрдынеева, Магуло, Лещук («Победа» гэжэ артель); Бурдаков, Гороховская, Баландина (кондитерска фабрика) болон районой бүсад олон стахановецууд болон новаторнууд абаһан уялгануудаа большевистскэ мүрысөөндэ дүүргэһэн байха юм.

Түсхай хүнүүд, бригаданууд, цехүүдһээ гадна, мүн предприятинуудай бүхэли коллективүүд ехэнүүд амжалтануудые туйлаба. Хлебокомбинадай, маслобазын, модоүйлэдбэрилгын заводой коллективүүд энэ жэлэйнгээ түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, удаадахи жэлдэ ороод хүдэлмэрилжэ байха юм.

Мүн кондитерска фабрикын, радиоузелай, ГЭС-эй коллективүүд 8 һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

Районой түрүү коллективүүдэй хүдэлмэри тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Хамаганов болбол гэгдэжэ ябаһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые эрид шангаар шүүмжэлбэ.

— Пивын завод (директорынь нүхэр Пизелкин) загаһа буйлуулдаг завод (директорынь нүхэр Тунгусов), Үрэнэй типографи (директорынь нүхэр Барер), «Разнопромкооп» гэжэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Куделин), телеграфна болон почтово конторонууд үйлэдбэриингөө программые һараһаа һарада дүүргэнэгүй, — гэжэ нүхэр Хамаганов хэлэбэ. — Эдэ предприятинууд үнгэрһэн 8 һара соо 3 миллион гаран түхэриг үрэндөө үгэжэ шадабагүй. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, гэгдэжэ ябаһан предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна организацинууд хадаа социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ябадалда ёһо тэдыгээр хандадаг, дотоодынь ресурснуудые олохын тула үүсхэл оролдолго гаргадаггүй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри һүлаар ябуулдаг дээрэһээ болобо гээшэ.

Саашань, үйлэдбэрилһэн продукциин шанарые үдэр бүри һайжаруулха, социалистическэ нөөсэлгэ саг үргэлжэ ехэдхэхэ, мүнгэнэй эрьесые улам түргэдхэхэ шухала байһан тухай элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэхэ гээшэ промышленность болон транспортын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

Элидхэлэй һүүлдэ нүхэд **Батомункуев** (үрэнэй банкын городской конторые эрхилэгшэ), **Барер** (үрэнэй типографиин директор), **Кузнецов** (городской электростанциин профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ), **Нархинов** (кондитерска фабрикын директор), **Кармановская** (хлебокомбинадай главна инженер) болон бусад үгэ хэлэбэ.

Районой партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дэлгэрэнгы тогтоол абаһан байна. Жэлэйнгээ түсэбые районой бүхы предприятинуудай амжалтатайгаар дүүргэхэ тодорхой хэмжээнүүд тус тогтоол дотор хараалагданхай.

Советскэ байгуулалта

СОМОНОЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ЭРИД ХУБИЛАЛТА БОЛОНОГҮЙ.

Ашангын ба Тимлюйскэ сомсоведүүд шэнгеэр хүдэлхэ хэрэгтэй.

☆ ☆ ☆ ☆

Сесси дээрэ— хуряалгын асуудал

Һаяхан Сэлэнгын аймагай Доодо-Бүхэнэй сомоной Соведэй ээлжээтэ 12-дохи сесси боложо, тэрээн дээрэ сомонойнгоо колхозуудта таряа хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгын асуудалые зүбшөн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар элидхэл хэһэн сомсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Батуев таряа хуряалга ба тушаалгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие тэмдэглээ.

Элидхэлшын хэлэһэнэй ёһоор тус сельсоведэй колхозуудта таряа хуряалга тон ехээр унжагайржа, гүрэндэ таряа тушааха үдэр бүриин графигууд таһалдана. Һүүлэй мэдээгээр Кировэй нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгаяа нэгэ бага түргэдхэбэшье, гүрэндэ таряа тушаалгын түсэбые ороидоол арбаад процент дүүргээд байна. Мүн тиихэдэ «Красный октябрь» колхоз таряа хуряалгын түсэбые арайхан гэжэ 40 процент хүргөөд байха юм.

Сомоной колхозуудай полинууд дээрэ хүдэлжэ байһан 4 комбайнууд, 8 жатканууд бүтээсэ багатайгаар ажаллана. Таряа хадалга, һүрилэлгэ, сохилгын хоорондос ехэ забһартай. Таряа хатаадаг пронско ба гал сушилканууд түхэреэн сүүдхэ соо ашаглагдадаггүй. Тэрээнһээ боложо хэдэн зуугаад центнер таряан ток дээгүүр миин хэбтэнэ. Ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха нэгэн нүхэсэл болохо, социалистическэ мүрысөөн колхознигуудай дунда дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Таряанажалай бригаданууд дээгүүр «Дайшалхы хуудаһанууд», ханын газетэнүүд гаргагдадаггүй ба мүрысөөнэй ябаса харуулагданагүй.

Тус сесси дээрэ сомсоведэй хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэри шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байха юм. Энэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Батышев таряа хуряалга. тушаалгын эхилһэнһээ хойшо гэшүүдтэйгээ арайхан гэжэ нэгэ дахин зүблөө үнгэргөө. Энээн дээрэһээ харахада, комиссиин гишүүдэй болон эдэбхитэдэй хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниинь элитэ юм.

Элидхэлэй һүүлээр хэдэн олон депутадууд ба эдэбхитэд үгэ хэлэжэ, мүн сомоной гүйсэдкомой таряа хуряалгые муугаар хүтэлбэрилжэ байһаниие шүүмжэлбэ. Тус сесси хэлсэһэн асуудал тушаагаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абажа, таряа хуряалга ба тушаалгые октябриин табан болотор дүүргэхэ гэжэ тогтоогоо.

В. Бадашкеев.

Республикын хэдэн аймагуудһаа хүдөө бэшэгшэдэй эльгээһэн бэшэгүүдые дооро толилнобди. Эдэ бэшэгүүдһээ хаража үзэхэдэ сомоной ба сельскэ Соведүүдэй олонхынь ажахын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэдэ эдэбхигүйгөөр хабаадана.

Тиимэһээ, нютагай Соведүүд эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэрие эрид һайжаруулха ёһотой.

Малайнгаа тоо толгойе олошоруулна

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүргөөхэ гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула Хориин аймагай Ашангын сомоной соведэй гүйсэдком, депутадууд, эдэбхитэд эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Үшөө энэ оной апрель һарада сомоной соведэй сесси түс түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула, юу хэхэ тухайгаа үргэн хэмжээ-ябуулганнуудые хараалһан байгаа.

Тиин һаяхан соведэй ээлжээтэ сесси боложо, малажалые хүргөөлгын талаар хараалһан хэмжээ-ябуулганнуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһанай дүн гаргаба. Тэрээн дээрэһээ харахада, сомоной колхозууд байгша оной сентябриин 1-эй мэдээгээр 1949 ондо адуу малаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые эбэртэ бодо малаар 102,4 процент, хони ба ямаагаар—107,4, гахайгаар 116,3 процент дүүргэһэн байна.

1949 оной январиин нэгэнэй байдалтай жэшэхэдэ өбэртэ бодо малай тоо толгой 21 процентээр, хони ба ямаан 34,9, гахай—238,5, тахяа—194 процентээр олошорбо. Тиихэдэ, гүрэндэ һу тушаалгын түсэб 109,1 процент болонхой. Мүн үндэгэ, брынзэ тушаалгын түсэбүүд холо үлүүлэн дүүргэгдэһэн ба мяха тушаалга дүүргүүтэй байна.

Эдэ бүхы барамтанууд хадаа сомоной соведэй колхозно таряашадые эмхидхэхэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулһаниие гэршэлнэ. Сомоной депутадууд, үргэн эдэбхитэд илангаяа малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ходоо ябуулжа байдаг. Депутадууд бүхэндэ тусхай участогууд хубаагдажа үгтэнхэй. Тиимэһээ сомсоведэй гүйсэдком малшадтай нигта барисаатай байна. Колхозуудай бүхы фермэнүүд хоор хоорондоо мүрысэдэг.

Мүнөө сомоной Соведэй гүйсэдком энэнэй урда тээ туйлаһан амжалтануудаа улам арбидхахын тула шангаар тэмсэжэ байнхай.

Б. Намжилон.

Олониитые эмхидхэжэ шаданагүй

Хүдөө ажахын шухала кампаниинуудые эмхитэйгээр үнгэртэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, арад зониие эмхидхэхэ хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха хүндэтэ үүргээ Тарбагатайн аймагай Барыкино-Ключевскэ сельскэ соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр М. И. Добрынин) һулаар дүүргэнэ.

Сельсоведэй гүйсэдком сессинүүд болон заседанинуудаа саг болзор соонь үнгэрэдэггүй, ажахын-политическэ шухала асуудалнуудые зүбшөн хэлсэдэггүй байна. Түсэбэй ёһоор байгша оной үнгэрһэн һарануудай туршада 8-дахин Соведүүдэй сессинүүдые үнгэргэхэ ёһотой байһан аад, ороидоол 4 дахин үнгэргөө. Тиихэдээ, сельсоведэйнгээ колхозуудта таряа хуряалга ба тушаалгын тон унжагайржа байбашье, энэ асуудалые нэгэшье удаа зүбшөн хэлсээгүй байха юм. Теэд, мүнөө үедэ таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгаһаа шухала асуудал гэжэ юун байхаб?

Сессиин баталжа абаһан тогтоол болон шиидхэбэринүүд саг болзор соогоо дүүргэгдэдэггүй, дүүргэлтэнь шалгагдадагшьегүй байха юм. Тэрээнһээ байтагай, сельсоведэй гүйсэдком ба тэрэнэй саг үргэлжын комиссинууд ямаршье түсэбгүйгөөр ажаллана. Энээнһээ боложо, депутадууд ба саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдтэ даалгабари гэжэ огто үгтэдэггүй.

Мүнөө таряа хуряалга ба тушаалгын эхилһэнһээ хойшо нилэд сагай үнгэрбэшье, эндэхи колхозууд тус ажалые эмхитэйгээр үшөөл ябуулжа шадаагүй байна. «Путь Ленина», Дзержинскиин ба Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд таряа хуряаха ба гүрэндэ тушааха үдэр бүриин графигые оройдоол 20—30 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Иимэһээ, тус сельскэ Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Добрынин хүдэлмэрээ эрид һайжаруулхын тула тэмсэхэ зэргэтэй.

Ц. Цыдыпов.

Хамгаагүйгөөр хандана

Хонхолойн сельскэ Соведэй гүйсэдком ажахын-политическэ үдхашанартай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ огто хабааданагүй.

Тус сельсоведэй гүйсэдком үшөө колхозуудайнгаа адуу малдаа тужээлэй база байгуулхын түлөө тэмсэжэ байхада, энэ шухала асуудалые заседани дээрээ оройдоол нигэ дахин хаража үзэһэн байгаа. Тэндэхи колхозуудай үбһэнэй валово суглуулгын түсэб дүүргэхэ ябадалые сомсовет туйлажа шадаагүй байха юм.

Тиин, мүнөө таряа хуряалга ба тушаалгын үедэ мүн лэ эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдые огто ябуулнагүй. Тиимэһээ Эндэхи колхозууд хожомдожо ябана.

Хуряалга ба таряа тушаалгын сельсовет дотороо иимэ хангалтагүйгөөр ябажа байхада, гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Дмитриев тус асуудалые сесси ба заседанинууд дээрэ нэгэшье дахин зүбшөн хэлсээгүй байһаар. **П. Демин.**

Дутуунуудаа элирүүлбэ

Ажалшадай депутадуудай Иволгын аймагай Соведэй ээлжээтэ 10-дахи сесси «Ниитын малажалые хүргөөхэ жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ ба үбэлдэ бэлэдхэлэй ябаса тухай хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Бурдуковскиин элидхэлые зүбшөн хэлсэбэд.

—Аймагаймнай олонхи колхозууд ниитынтээ малажалые улам хүргөөхын тула оролдосотойгоор ажаллана,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ.—Байгша оной үнгэрһэн 8 һарын туршада өбэртэ бодо мал 11,9 процентээр, хони ба ямаан—30,2, адуу морид — 8,4, тахяа — 50 процентээр үдэһэн байна.

Саашадань элидхэлшэ болбол аймагай зарим колхозуудта малажал үсхэбэрилгын хангалтагүй байһаниие шүүмжэлнэ. Илангаяа иимэ хангалтагүй байдал «3-я пятилетка», Калининай, Молотовой, Маяковскиин нэрэмжэтэ колхозуудта тохёолдонхой.

Элидхэл туша олон хүн үгэ хэлэбэд. Депутадууд Санжимитыпов, Краснояров, Загузин, Цыренжапов гэгшэд аймагай колхозуудта малажалые хүргөөхэ хэрэгтэ һаад ушаруулагдажа байһан дутуу дунданнуудые элирүүлхэ зуураа, саашадаа юу бэлүүлхэ тухайгаа тобшолон хэлэбэд.

А. Нагаслаев.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй герой

Гавриил Титович ПОВОРОЗНЮК

Улан-Удэ станциин депогой угаалгын цехын слесарь орёо формотой деталь кузницада асараад, иигэжэ хэлэбэ:

—Энээниие түргэнөөр бүтээжэ үгыт. Паровозой заһабарилга һаатажа байнал.

Тиихэдэнь Гавриил Титович абяа аниргүйгөөр энэ деталиин образец абаһан бэеэрээ, паровозой энэ деталиие гараар бүтээжэ эхилээ һэн.

«Үдэр ерэхэ бүри үшөөл орёо детальнуудые бүтээхэ саг ерэнэ» гэжэ стахановец-түмэршэ дархан зосоогоо бодобо. «Детальнуудай орёо болохо бүринь ехэ саг хэрэгтэй болоно, тиигээд ажалай бүтээсэ бага болоно бшуу» гэжэ һанан байтараа, «энэ һанал буруу гээшэ, али нэгэн аргаметод олохо хэрэгтэй» гэжэ шиидэбэ.

Гавриил Поворознюк бодолгото боложо байтараа, кузнечнэ хүдэлмэридэ заатагүй штамповко ашаглан хэрэглэбэл зохистой гэжэ һанаба. Штампнуудые хэжэ өхилбэ.

Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй эхилһэнһээ хойшо Улан-Удын паровозно депогой түмэршэ дарханаар хүдэлмэрилжэ, коммунист Г. Поворознюк кузнечнэ хүдэлмэриин үйлэдбэриин процессые хэдэн дахин түргэдхэхэ тушаа элдэб түхэлэй аяар 15 штампнуудые бүтээһэн байгаа. Энээгээрээ нэгэ жэл соо 40 шахуу мянган түхэриг гүрэнэй зөөри арбилһан байха юм.

Гавриил Титович штампнуудые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлжэ шадаһанайнгаа ашаар, ажалай бүтээсые һараһаа һарада дэшэлүүлнэ. Энэ түрүү стахановец 1946 ондо 2 жэлэй, 1947 ондо 3 жэлэй, нёдондо 3,5 жэлэй нормонуудые дүүргэһэн байгаа. Мүнөө 1955 онойнгоо даалгабари дүүргэжэ байха юм.

Мүнөө Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, Агууехэ Октябриин һайндэр хүрэтэр үшөө нэгэ жэлэй нормо дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ; Гавриил Титович Поворознюк.

М. Толкач.
М. Минеевэй фото.

Хүдэлмэришэд мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ

ПВЗ-гай ТЭЦ-эй коллективэй гэшүүд Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие сентябриин 15-да дүүргээ. Мүн үнгэргэшэ 8 һара соо 800 тонно түлишэ, 600 мянган киловатт час электроэнергы арбилһан байна.

Мүнөө энэ станциин олонхи хүдэлмэришэд, инженернүүд, техниг үүд гол хүдэлмэриингөө хажуугаар өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөөехэхэн оролдолго гаргана. Гансахан үдэшын техникумдэ 20 хүдэлмэришэд һуралсажа байна. Мүн үдэшын һургуулинууд ба түсхай курсануудта хэдэн арбаад хүн һуралсана.

Электригүүд, турбинистнүүд болохо 50 хүн «Трансэнергокадр» гэжэ программаар, 35 хүн котёлнуудай машинистнуудай курсадэ һуралсажа байха юм.

А. Беляев.

☆

РАССКАЗ*)

☆ ☆

Колхозой агроном Бата Базарович һүүрһаа бодожо, нюдэнэйнгөө шэл заһаад, гэрээр дүүрэн һүүһан колхознигуудай нюурнуудые түргэн хараадхина. Удаань хоолойгоо заһаад, түсэбһөө уншажа өхилхынгээ урда тээ иигэжэ хөөрэбэ:

— Зай, нүхэд колхознигууд! Манай түрүүлэгшэ хүндэтэ Жүгдэр Цыренович таряанажал дээрээ үнэхөөрөө революци хэхэ гэжэ шиидэбэ. Таряанайнгаа бүхы талмайһаа жэгдэ дээрэнь рекордно ургаса хуряаха гэһэн зорилго табаад, таанад колхознигуудай урда өөрынгөө һанамжые мүнөө хэлэнэ гэшэ һэн. Теэд нээрээшье хэды болотор гансал багахан талмай дээрэһээ үндэр ургаса хуряажа байха биибди, хэды болотор гансал рекорддо дүрлаха биибди? Энээнэй урда тээ имагтал харгынгаа хахадта хүрөөд лэ зогсодог байгаалди. Хүрөө! Үргэн алхамаар саашаа дабшаха ёһотойбди. Таанадай иимэ хүсэл зорилготой байһанда ямаршье һэжэг байнагүй...

—Тиимэ, тиимэ, яһала зүб хэлэнэш, — галдаһэн абяанууд эндэ тэндэһээ соностобо.

*) Тугаатэй - Эхиниинь „Б.-М. Үнэлэй" 197-дохи номерто.

— Зай тиигээд байхада, бидэ—манай хүндэтэ түрүүлэгшэ Жүгдэр Цыренович, таряанажалай бригаданнуудай бригадирнууд, звеньеводууд таряанайнгаа бүхы талмайһаа жэгдэ дээрэнь рекордно ургаса яагаад абаха тушаа түсэб зохёоһон байнабди. Мүнөө энэ түсэбөө эндэ уншажа, таанад хүндэтэ колхозуудаа тэрээнтэй танилсуулхамнай гэшэ.

Бата Базарович стол дээрэ хэбтэһэн ебхытэр шэдээтэй саарһануудые абаад, нюдэнэйнгөө шэл яаралгүйхэн аршаһанайнгаа удаа саашань ургэлжэлнэ:

— Бүхы талмай дээрэһээ үндэр ургаса хуряахын тулада имагтал агротехническэ хэмжээ-ябуулганнуудые бүрин бэелүүлхэ хэрэгтэй. Энээн соо түбхын түрүүндэ һаяар хахалагдажа эхилэгдэхэеэ байһан намарай пар оролсоно. Энэ хүдэлмэри хуряалгатай нэгэ доро ябуулжа, һолоомын узуурай бүхы талмайда 4—5 сантиметр гүнзэгыгөөр лущени хэхэ. Лущильнигуудые комбайнай хойноһоо шагтагалхые бодомжолхо Тиигээд лущени хэһэнэй һүүлээр 10—12 хоноод, бөг буртаг үбһэнүүдэй ургахада, предплужнигтай плугаар гүнзэгы хахалалга хэхэ. Иигэжэ ургасын дайсан буртаг үбһэнүүдые бороздагай оёорто бүглэн хосорооходоо таряандаа һаадгүйгөөр ургаха арга олгохобди. Үбэлдөө саһа тогтоожо, хабар газараа ехэхэн шиигтэй байлгаха. Энэ зорилгоор бии байһан шүргэнүүдһээ гадна, нилэод олон шэнэ шүргэнүүд хэгдэжэ, саһанай орохоһоо урид поли дээрэ табигдаха...

— Бата Базарович, — гэжэ, энэ үедэ Дамби үбгэнэй һөөлдэнгир абяан дуулдаба, — юрдөө энэ хүдэлмэриие намда даалгыт...

—Бү яарагты, Дамби ахай. 3000-һаа үсөөн бэшэ шүргэнүүд хэрэгтэй юм, — гэжэ агроном Базаров Дамби үбгэн тэрэшэ энеэбхилэн харана. Үбгэн Дамби сошоһондол:

— Үү татхай! — гэжэ гайхангяар дуугараад, халзан толгойгоо маажасагаан һууна. Хойгуурнь һүүһан колхознигууд бүтүүхэн энеэлдэнэ. Зэргэлжэ һүүһан 73 наһатай Далайн Шагдар Дамби үүриеэ эзм дээрэнь альгадажа:

— Юрдөө үүриингээ иимэ сошордонги байдалда ороод байхада туһалангүй яаха биибб. Би хамһалсахаб, — гэжэ шангаар дуугарна. Тиигээд баруун урда угтлууда һүүһан Шархайн Цыдыб, Морхойн Баярта хоёр тэрэшэ хаража:

— Ямар үйлөөрөө тэндэ хабшуулдаад, абяагүй һугаабта. Мэнэ гэһээр залуугайхияа. Һанаад лэ, нюдаргаяа зангидаад ошохоёо байнаб. Үтэр дуугарагты! —гэжэ сад няд байса дуугарба. Гэрээр дүүрэн энеэдэн болоно. Мүнөөхи хоёр үбгэд Далайн Шагдарта хэлүүлхэдээ хороо бусалба хэбэртэй:

—Энэ Далайн яяр яатараа түргэдэнэб даа. Залуугайхидаал тоohоёо гүбюулхэеэ һанааалтай. Харин ши өөрөө маанадһаа гэгдэхэлши, — гэлдэн бодожо ерэнэд. Энэ үедэ Жүгдэр Цыреновичын:

— Хубхай орбогонолдонгүй иигэжэ хэлсэе: — гэһэн шанга абяан соностоно,—Дамби ахай зургаан үбгэдые толгойлжо, саһа тогтоохо шүргэнүүдые хэхэ. Саһанай оротор хүнэй 600 шүргэ хэнэ бэээт. Одоол иигэд лэ хоорондоо мүрысэжэ байгыт. Зүб гү?

— Хай, зүб лэ ха даа, тиимэл гэшэ ха, — гэлдэжэ үбгэд толгойнуудаа эльбэсэгээлдэн һуунад.

— Зай, түсэбөө саашань шагная, — гэһэн хонгёо дорюун абяанууд олошорно.

—Бусад агро-хэмжээнүүд хадаа, —гээд Бата Базарович саашань хөөрэнэ:—эртэ хабар хада майлын налюугаар һайрамай уһа тогтоожо тарааха, нэгэшье холисогүй эрхим шанартай үрһэ бэлдэжэ, яровизацилха ба формалиндаха, үрһээ хэрэгтэлүүлэн гү, али һөөлжүүлэн тариха, таряанай ургажа байха үедэ борнойлхо, нэмэлтэ тэжээл үгэхэ ба бурбаг үбгыень түүхэ гэхэ мэтэ тааварта мэдэжэ хүдэлмэринүүд байна гэшэ. Таанадай оролдосото үүсхэлтэ ажалһаа эдэ хүдэлмэринүүдэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь нилэод дулдыдаха байна бшуу.

Һуниин тэн үнгэрбэшье, согтой залитай колхознигууд үргэһэ нойроошье мартанхай, Бата Базаровай һонирхолтой хөөрөөе анхаралтайгаар шагнанад. Теэд хөөрөөниинь үлам бүри һонирхолтой болоно хэбэртэй.

— Зай, нүхэд колхознигууд,— гэжэ агроном Базаров хөөрэнэ,— мүнөө тогтуурритай үндэр ургаса жэл бүри хуряажа байхын тулада үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа нэгэдэхеэр, уһалуурийн система болоно. Уһалуурийн системэтэй болоод байхадаа тэнгэриһээ «бадар» хүлеэхэеэ болихобди. Ган жэлдэ Шилэ горхон хатажа, урдахаяа болишодог. Тиимэһээ Салбайн сагаан нуурһаа севообородой полинууд тээшэ канава һубагуудые татаад, нуурай уһые электрын хүсөөр ургэжэ, тэдэ канавануудаар урадхуулан, таряагаа уһалхабди. Һубаг татахада ехэнүүд жалга жааманууд һаад хэхэ байна. Энэ ушарта жалганнуудые хүндэлэн виадук-хобоонуудые барижа, уһаяа урадхуулха болонобди. Тёс хабтагай ехээр хюрөөдэжэ, бүхы канавануудта хашааһа хээ һаа муу бэшэ һэн. Юуб гэхэдэ, хашааһагүй канаваар урадхуулһан уһанаймнай зарим хубинь зуурандаа газарта шэнгэжэ, гээгдэхэ байна бшуу. Тиихэдэ нуурһаа уһа үргэхэ мөөрые манай алтан гарта модошо ба түмэршэ дархашуул ухаалан бүтээхэ байха. Энэ уһалуурийн система бии болгохо болзор тэбхэр 2 жэл гэжэ түсэбөөр хараалагдаа. Түргэн темпээр түхеэрээ һаа жэл хахад соошье дүүргэжэ болохобди. Энээниие бүтээгээд байхадаа тэнгэрийн «гуйраншадай» списоһээ гарахабди.

Энээниие дуулахадаа эндэ һуунан үбгэд хүргшэд хүргааараа бэе бээ аргаахан хатхалсан:

«Юрдөө шагныш! Ямар гайхалтай юумэ хөөрэнэ гээшэб. Гайха тагна» гэлдэн хоорондоо шэбирнабир дуугаралсанад. Иимэ юумэ дуулахадаа дуугархаяа тэбшэжэ ядан үндэлээжэ һүүһан Шагдар үбгэн:

—Энэ хүдэлмэриие одоолшье бидэ үбгэдтэ даалгагты,—гээд, хажуудахи Дамби үүриеэ нюдараад абана. Тэрэшье бээ:

—Ходо үбгэд лэ, үбгэд лэ дундууса оролсогшоб. Бидэ залуушуул үбгэдһөө доро аалди?—гэһэн Содбын Аримпилай хонгёо абяан дуулдаба. Жүгдэр Цыренович дахинаа бодожо:

—Байзыт, нүхэдни! Энэ хүдэлмэридэ хүгшэн залуугүй манай колхознигууд бултадаа хабаадаха юм. Эндэ одоол ехэ мүрысөөн болохо даа. Үбгэдэй ба комсомольско-залуушуулай бригаданнуудые эмхидхэхэбди. Тэдэнэр хоорондоо мүрысэжэ, хаба шадалаа харуулна бээ,—гээд энеэбхилэн дуугарна. Жүгдэр Цыреновичын дүүргэхэдэ Бата Базарович саашань хөөрэнэ:

—Газар таряалангаа зарим хабар болодог хуурай һалхинһаа хамгаалхын ба юрэнхыдөө агаарай шиир нойто ехэтэй байхын тулада модото полосануудые бии болгохо ёһотойбди. Энэ зорилгоор байгша онһоо эхилжэ севообородуудай полинуудые тойруулан модонууд һуулгагдаха.

Тиихэдэ республика дотор олон залаата шэнээсые туршаха тарилга хэгдажэ, һайн үрэ дүн харуулба. Ойрын хэдэн жэл үнгэрхэлөөр гектар бүриһөө 70—100 центнер гээшэ энэ сортын шэнээсын дунда зэргын ургаса гажаа тоологдодог болохо гээд ардэмтэд хэлэдэг байна. Иимэ шэнээсэ таридаг болохын зорилгоор тэрэнэй үрһэнүүдые суглуулхые манай звеньевод Гармаевта даалгаха. Таришалэн олон жэлдэ ургадаг хара таряан бии болгогдонхой гажаа дуулаһан байгаа бээт. Хожомоо мүн иимэ таряа таридаг болохобди. Иимэ байна гээшэ. Иигэжэ агууехэ эрдэмтэ Иван Владимирович Мичуринай түрүү биологическа наука байгаалиие, сагай уларилые диилэжэ байнал. Түрүлинаг Сталинай үдэр бүриин анхарал оролдолгоор советскэ эрдэмтэд хадаа бидэ колхознигуудай гарта байгаалиие хазаарлаха найдамтай зэмсэг барюулнал. Тэрэ нииень дээрэ ургэн ябаха манай зорилго, — гээд Бата Базарович баруун гараа дээрэ ургэнэ.

Удаань нилэод олон хүн үгэ хэлэжэ, энээнэй урда тээ Гангин нютагта үзэгдөөгүй һонин суглаан боложо тараба. Колхознигууд үлөөдэр улам эршэтэйгээр ажалдахаар зоригжонхойнууд, дуугаа дуулалдан, гэр тээшээ гэшхэлнэ. Зүүн хойгуур тэнгэриин хаяа улаан хяһаар хирхагтан, нараай гэгээн үдэрэй ерэхэнь ойртожо байгаа һэн.

М

МАНАЙ ТЕАТР ШЭНЭ СЕЗОН СОО

Гүрэнэй Ленинэй орденто Буряат-Монголой оперо ба баледэй театрын 18-дахи творческо сезон октябриин 6-да нээгдэхэнь. А. С. Пушкинай повестиин удха дээрэ Чайковскийн зохёоһон «Елбэрэй хаан» гэжэ оперо түрүүшын үдэрэйдтэ харуулагдаха юм.

Октябрь һара соо манай театр ашаа нимэнүүд шэнэ зүжэгүүдые харуулха байна: сохэнэгэр шэнэлагдэһэн «Байкал дээрэ» оперо, Бизе гэгшын «Кармен» оперо, Лесковалын «Паяцы», Иоган Штраусын «Штраусина» балет болоно. Үнэхэдэ, жэлэй һүүл хүрэтэр Рубинштейнэй «Демон» оперые, Д. Либа гэгшын «Копелия» балетые, Пуччиниин «Уйдхар» гэжэ оперые харуулхабди.

1950 оной репертуар соо Чайковскийн «Черевички», Бородиной «Князь Игорь», Глинкын «Иван Сусанин», Офенбахын «Гофманой үнгэрэлүүд», «Айболит», «Жаргалай эрье» балетүүд ба бусад оруулагданхай.

В. Мураделиин «Агууехэ хани бүрэсээн» гэжэ оперо тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоол театрымнай ажабайдалда ехэхэн хүндэлэлтэнуудые оруулһан байха юм. Бидэнэр мүнөө үеын байдал харуулһан репертуар байгуулхын тулөө тэмсэнэбди. Тэрэшэлэн, агуу ород арадай болон дэлхэйн эрдэм уранзохёолшодой зохёолнуудые арад зондоо харуулхые оролцонобди.

Үнгэрэгшэ сезоной үедэ энэ талаар горьтойхон амжалтануудтай гүйлгадаһан юм. Г. Цыдынжаповай либреттээр Лев Книпперэй зохёоһон «Байкал дээрэ» гэжэ шэнэ оперо табигдаа һэн. Тус оперо бурят-монголой арадай ажабайдал туһай юм. Коллективнай энэ оперые республикынгаа 25 жэлэй ойдо бэлэг болгон табиһан байна.

Гадна, Цэдэн Галсановай либреттээр Сергей Реузовай зохёоһон «Мэдэгмэша» оперые 1949 он соо табиһан байнабди. Энэ хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабариие бэелүүлхэ зам дээрэхи нэгэн алхам мүн болоо һэн. Теэд, эдэ амжалтануудаараа бидэнэр сэдьхэлээ хангаагүйбди. Үшөө һайнаар ажаллажа, бүри ехэ амжалта туйлаха хүсэлэнтэйбди.

Театрымнай коллектив үнгэрэгшэ сезоной һүүл багаар Дальна Восток худар гастрольдо ошожо, Владивосток, Ворошиловск-Уссурийск, Хабаровск городуудай ажалшадта өөрынгөө һайн һайн зүжэгүүдые харуулаа. 4 һарын турша соо 107 дахин наадажа, 65 мянган хүнүүдые хангаһан байнабди. Һайнаар наадаһанайнгаа үлөө Тихоокеанска флодой командующий вице-адмирал Фроловой тусхай приказаар бүхы коллективнай баясхаланда хүртөө. Онсо илгарагшаднай грамотануудаар шагнагдаа.

Энэ сезонойнгоо түсэбэй ёһоор бидэнэр мүн лэ худөө гаража, наада харуулха ёһотойбди. Томо томо заводуудай худөлмэришэдтэ бидэнэр зүжэг наада харуулха хүсэлтэйбди.

Ородой классическа оперонуудые табихаһаа гадна национальна оперо ба баледые шэнээр байгуулгада манай анхарал хандуулагдаха байна. Манай бүхы худөлмэри дайшалхы большевистскэ партийна удхашанартай байха ёһотой. Бидэнэр ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди.

Театрын главна режиссер, СССР-эй Арадай артист, Сталинска шангай лауреат,
Г. ЦЫДЫНЖАПОВ.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шиидхэхы үе

* *

А. ЖЕЛТЫХ, БМАССР-эй худөө ажахын Министрые орлогшо

* * *

Манай республикын колхозууд 1949 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлтэй малаар декабриин 5-да дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлэдхэхэ, адуу малдаа урин дулаан байра байдал түхеэрхэ гэхэ мэтын шухала уялгануудые абажа, нүхэр Сталинда бэшэг эльгээһэн байна. Энэ уялгаяа арюун нангинаар дүүргэжэ, «колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухайх парти правительствын тогтоолые бэелүүлхэ ябадал бүхы колхознигуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Энэ жэлдэ хэдэн олон түрүү колхозууд малажалые хүгжөөхэ талаар горьтойхон амжалта туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлэй эды хирэтэй сасуулхада, республикын колхозууд нилээдгүй олон түл абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Хориин аймагай олохон колхозууд малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн Хажэнгын, Яруунын аймагуудай түрүү колхозууд ялала һайн амжалтануудые туйлаа.

Зүгөөр, бүхы республика дотор малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдажэ байна. Тэрэнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, олонхи колхозуудта малай байдал харуулһанай хангалтагүйнөө, тэрэшэлэн адуу малые гаргашалха ябадалай үргэлжэлһөөр байһан дээрэһээ болоно. Республикын худөө ажахын органууд болон колхозуудай саашанхи зорилго хадаа байгша оной декабриин 5 хүрэтэр малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб заатагүй дүүргэхэ ябадал мүн. Тиихын тулада малай хорохо ябадалые эсэслөн усадхаха, байдал харуулһыень эрид һайжаруулха шухала.

Адуу мал олошоруулха ябадалай гол шухала нүхэсэл болохо үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, үбэлэй байра байдалнуудые хаһа саг соонь заһабарилха, мүн шэнээр түхеэрхэ эдэ бүхы хадаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй эгээл гол зорилго гээшэ. Хэды тиимэ байбашье, урда жэлнүүдтэ хэдэн олон колхозууд үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэһэн дээрэһээ адуу малаа олоор гарзалуулһанай эсэстэ мүнөө хүрэтэр гүрэнэй түсэбые дүүргэгүй байха юм. Заиграйн аймаг (аймагай худөө ажахын таһагые даагша нүхэр Перевалов, зоотехник нүхэр Башинов) нёдондоной үбэлжэлгадэ илангаяа муугаар бэлэдхэжэ, олон толгой малаа хороһон, тураһан байгаа. Теэд, мүнөөшье жэлдэ энэ аймагай хуколхозууд нёдондонойнгоо алдууе дахяад дабтажа байна. Эндэхид адуу малдаа 32 байра бариха байһан аад, оройдоо 12-ынь бэлэн болгоо. Тэрэшэлэн малай хуушан байрануудые тон хангалтагүйгөөр заһабарилжа байха юм. 882 байрануудайнь миил 144-нь заһабарилагдаһан байна.

Гадна, энэ аймагта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб хахадлаашьедүй байха юм. Аяар мүнөө хүрэтэр олохон колхозуудынь сабшалангаа бултыень сабшангүйгөөр, үбһэ хуряалгын худөлмэриие болюулжархёо. Мүн һолоомо, михиинэ суглуулжа абахын түлөө эндэхи колхозууд оролдоногүй. Эндэ комбайнаар 7 мянган гектар таряан хуряагданхай. Гэбэшье, тэрэнэй һолоомые һүрилжэ абаагүй байха юм. «Оборона СССР» колхоз үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө миил 31 процент дүүргэһэн аад, һолоомоёо һүрилэнгүй хии тала руу хосороожо байна.

Гол түлэб малажал эрхилдаг Салэнгын аймагай колхозууд үбһэ хуряалгын, мүн силос даралгын түсэбые бүри хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байха юм. Аймагай колхозууд сабшалангаар элбэгшье һаа, тэрэнээ хүсэд хуряажа абанагүй. Тамчын, Юреөгэй, Үбэр — Зөөхэйн сомонуудай колхозууд үбэлжэлгэдээ бэлэдхэлые илангаяа муугаар ябуулжа байнхай. Эндэхи колхозууд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ дүүргээгүй байһан аад, энэ худөлмэриие үнй хада болюулжархиһан байха юм. Мүн тус аймагай олохон колхозууд һолоомо ба михиинэ суглуулжа абанагүй. Комбайнаар хадагдаһан талмайн оройдоо 820 гектарай һолоомо һүрилэгдэһэн байха юм.

Адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые дээрэ дурсагдагша Заиграйн ба Салэнгын аймагууд шэнгеэр удааруулжа байһан баримтануд ондоошье аймагуудта үзэгдэнэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, зарим аймагуудай худөө ажахын таһагуудай болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй малажалые хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын гурбан жэлэй түсэбые хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө шухала анхаралаа үшөө табиагүй байһыень гэршэлнэ. Тэрэшэлэн зарим аймагуудай худөө ажахын таһагуудай мэргэжэлтэд адуу малай үбэлжэлгэдэ амжалтатайгаар бэлэдхэлгэ хадаа малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргахэ найдамтай үндэһэ һуури мүн гэжэ хүсэд ойлгоодуй байһаар. Тиимэ дээрэһээ зарим аймагуудта зоотехническэ барилгануудай түсэб таһалдажа байха юм. Мүнөө жэлдэ Хориин, Байкало-Кударын, Тарбагатайн аймагуудта адуу малай нэгэшье шэнэ байра баригдаагүй. Эндэхи колхозууд барилгын бригадануудыешье эмхидхэгүй. Модо болон бусад хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэгүй байгаа. Теэд дурсагдагша аймагуудай худөө ажахын таһагуудай зоотехнигүүд колхозуудта малай байрануудые саг соонь бариха ба заһабарилха ябадал хангахын түлөө орсолдоогүй ба энэ хэрэгтэ хамаардагшьегүй байха юм. Мүн эдэ аймагуудай зарим колхозууд үнэтэ тэжээл болохо һолоомо, михииные суглуулангүй, үрилтэ хоролтодо оруулжа байна.

Малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ зооветеринарна мэргэжэлтэдэй үүргэнь тон ехэ. Тэдэнэр адуу малые улам олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ябадал хангахын тулада колхоз бүхэндэ урин дулаан байра байдал, элбэг дэлбэг үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табиха байна. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй шиидхэхы үедэ зоотехник бүхэн колхозуудай фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, бодото байдалыень шалгаха уялгатай.

Мүнөө, үдэр үнгэрхэ тудам үбэлжэлгэ ойртожо байна. Тиимэдэ тэжээл бэлэдхэхэ худөлмэриие хаа хаанагүй шангадхажа, колхоз бүхэнэй адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ һолоомо, силос бэлэдхэхэ шухала. Колхозуудай правленинүүд болон партийна организацинуудай зорилго хадаа таряа хуряалгада ябадаггүй бүхы колхознигуудые үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ худөлмэридэ элсүүлхэ ябадал болоно. Һолоомо, михииные суглуулангүй, үрилтэ хоролтодо оруулжа байһан баримтануудые саашадаа тэсэшэгүй.

Бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээлые нарин нигтаар харууһалха шухала. Һүри бүхэн хэмжэгдэһэн ба хоройлогдоһон байха ёһотой. Мүн тэжээлэй корнеплодуудые хранилищинуудаа соо һайнаар хадагалха шухала.

Гадна, колхоз бүхэн тэжээл гаргашалха түсэб зохёогоод, фермэ, гүүртэ, малшан бүхэниие тэрээнтэй танилсуулха, үбэлэй түрүүшын һарануудта хүрэхэ үбһэ һолоомоёо малай байрануудай дэргэдэ зөөхэ ёһотой.

Адуу малай үбэлэй байра бариха, мүн хуушан байрануудыень һэльбэн заһабарилха худөлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ шиидхэхэ саг тулаа. Энэ гэһээр колхоз бүхэндэ барилгын бригадануудые һэргээжэ, тэдэнэртэ түсэбтэ даалгабариинь үгэхэ шухала. Нарай малай байрануудые бариха ба заһабарилха хэрэгтэ илангаяа ехэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Мүнөө жэлдэ колхозуудай шубуунай ба гахайн фермэнүүдтэй болобо. Тиимэһээ эдэ фермэнүүдэй гэр байрануудые тааруу зохидоор бариха ба заһабарилха ябадал шухала болоно.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые үнгэргэхэтэеэ нэгэн доро, малажалай кадрнуудта онсо һаналаа табиха ёһотойбди. Фермэнүүд, гүүртэ, бригадануудые эрхим худөлмэрилэгшэдөөр хангаха шухала. Тэрэнтэй хамта, малшадай өөһэдынь байра байдалые культурна болбосоноор, урин дулаанаар заһабарилха хэрэгтэй. Фермэнүүдэй дэргэдэ улаан булан, уншалгын байшангуудые эртэнһээ түхеэрэхэ шухала.

Малые бүлэглэхэ, үбэлэй бэлшээриие таһалха мэтын шухала худөлмэринүүд урда жэлнүүдтэ унжагайруулагдадаг байгаа. Мүнөө иимэ хэмжээ-ябуулганууд ые хаһа сагтань, оройтуулангүйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Манай республикын колхозууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ дүүрэн аргатай. Имагтал колхоз бүхэн тэрэ аргаяа шадабаритай бэрхээр хэрэглэхэ ёһотой. Тиигээд байхадаа үбэлжэлгые хүсэн түргэсөөр уттажа, «Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ тухай» парти, правительствын тогтоолые амжалтатайгаар дүүргэхэ бата бэхи үндэһэ һуури табиха байна.

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ худөө ажахын артелийн ангуудай фермэ тогтоһоор 8 жэл болобо. Тус фермые Екатерина Калашникова даадаг юм. Энэ жэлдэ 8 эхэһээ 25 халтар хара үнэгэд абтаа. Тус фермэ тогтоһон сагһаа хойшо колхоздоо 200 мянга тухай түхэригэй олзо доход оруулһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой ангай фермын вольера соо байһан залуу үнэгэн.
М. Минеевэй фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Продукциин шанар муу

Улан-Удын мебельнэ фабрикын бүтээн гаргадаг продукциин шанар өдондо жэлэйхиһээ нэгэ бага дээшэлбэшье, үшөөл хангалтагүй байна юм. Гоё һайханайнгаа, уран наринайнгаа талаар республикын ажалшадай эрилтые хангажа үшөөл шаданагүй. Шэрдэлгынь шанар тон муу.

Энэ фабрикын директор нүхэр Букаревай «продукциимнай шанар һайн» гэжэ хэдышье хэлэдэг һаа, мебельнэ магазинай худалдадаг стол, стул, шкафуудай муу шанартайнь худалдан абагшадта эли байдаг. Тэдэ хэрэгсэлнүүд хүсэд хатаагдаагүй модоор хэгдэһэн дээрэһээ захаршанхай гү, али зүйдэлөөрөө хагсашоод байдаг.

Энэнһээ үшөө доошоо байдал горпромкомбинадай сабхи оёдог № 1 мастерскойдо үзэгдэнэ. Эндэ продукциин шанар түшаа анхарал табигдадаггүй. Байра соонь ариг гэсбэр оройдоошье сахигданагүй. Худөлмэриин саг соо зарим худөлмэришэдынь архи уудаг. Ажалай жааг заршам ехэ һула. Сабжини дотор улые кордон сааһаар һэлгэһэншье ушариууд гараһан байна юм.

Тиихэдэ Улан-Удын горпромкомбинадай хүтэлбэрилэгшэд бүхы предприятинуудайнгаа худөлмэрине нигтаар шалгажа, дүтүү дундануудыень усадхахые эрмэлзэнэгүй. Ажал худөлмэрээ гансахан кабинетнэ хүтэлбэреэр хизаарладаг байна.

Комбинадай главна бухгалтер нүхэр Жвалюк хадаа мастерской бүхэндэ гүрэнэй материалаар тапочкануудые худөлмэришэдэй өөһэдтөө оёдог байһаниие мэдэгбэшье, ямаршье хэмжээ абаагүй. Захилгүйгөөр хэндэ оёгдожо байгаа тапочкануудые гэжэ асуухада, салин хүлһыемнай саг соонь үгэхын тулада гүрэнэй банкын худөлмэрилэгшэдтэ оюулжа байнаб,—гэжэ эшэхэ нюургүйгөөр нүхэр Жвалюк харюусана.

Горпромкомбинадай директор нүхэр Мельников предприятинуудаа большевистскэ ёһоор хүтэлбэрилхын орондо, үһан түлам болтороо архи уужа ябадаг болошонхой. Саашадаа иимэ байдал хэды болотор үргэлжэлхэ гээшэб?

И. Яхно.

Һү тушаалгые түргэдхэхэ

Хэжэнгын аймагай түрүү колхозууд гүрэндэ һү тушааха жэлэйнтэ түсэбые болзорһоо урид дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, «Октябрь» колхоз уялгата түлбэрээ үнэ хада дүүргээд, түсэбөө гадуур 3 мянга гаран литр һү тушааһан байна юм.

Тиихэдэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ябадалда онсо анхарамаа табиагүй колхозууд һү тушааха түсэбөө тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Энээндэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозые баримта болгон харуулая. Энэ колхоз 151,910 литр тушааха байһан аад, миил 46,804 литр тушааһан байха юм. Шалтагааниинь хадаа тус колхозой олонхи һаалишэд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө оролдоггүй дээрэһээ үнеэн бүриһөө оройдоо 200—250 литр һү һааһан байна. Гадна, эндэ һү хулгайлха ба иишэ тиишэнь үриха ябадал гарадаг байха юм. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд һү тушаалгые хангалтагүйгөөр ябуулжа байна.

Гүрэнэйнгөө урдахи уялгые хамагһаа түрүүн дүүргэхэ гээшэ колхоз бүхэнэй түрүүшын зорилго мүн. Тиимэдэ гээгдэжэ ябаһан колхозууд һү тушаалгаяа түргэдхэхэ тушаа эрид шанга хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Ш. Цыванов.

Архинша түрүүлэгшын гэмээр...

Заиграйн аймагай Онохойн сельсовет ямаршье түсэбгүйгөөр, ямаршье эмхи гуримгүйгөөр ажалладаг дээрэһээ тэндэхи колхозуд, предприятинууд, эмхи зургаануудай дунда хүндэгүй болошонхой.

Тус сельсоведэй гүйсэдком, тэрэмэй түрүүлэгшэ нүхэр Захаров түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ тухай Конгрессоггүй, тэрэниие эмхидэгүйгөөр үнгэргэлгэдэ хабаададаггүй байха юм. Мүнөө сельсоведэйнгээ колхозуудта таряа хуряалга ба тушаалгын ямараар ябажа байһаниишье мэдэнэгүй. Колхозуудһаа тоо мэдэнгүдые-шье суглуулхаяа болишонхой. Эдэ бүхы тэсэшэгүй баримтануудай шалтагааниинь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Захаровай забхай залихай ябадал дээрэнээ болоно. Юуб гэбэл, түрүүлэгшын нэрэ зүүһэн Захаров ямаршье ажал ябуулладаггүй, ходоодоо архидажа ябадаг.

Ц. Цыбекдоржиев.

ИВАН МИНЕЕВ—ЭРХИМ МАШИНИСТ

Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой жаткын машинист Иван Минеев таряа хадаа нормоёо үдэр бүхэндэ һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн таряа боогшод Агрофена Минеева, Анна Банщикова гэгшэд һайнаар худөлмэрилнэд. Эдэнэр дүүрэн бэшэ үдэр соо худөлмэрилхэ зуураа, саг үргэлжэ 55 бухал таряа бооно.

Малажалай продуктнуудые түсэбөө гадуур тушаана

ХОРИ. Ленинэй, Чапаевай нэрэмжэтэ ба «III Интернационал» колхозууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха даалгабаряа үни хада дүүргээд, мүнөө түсэбөө гадуур тушаажа байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз түсэбөө гадуур 26000 литр һү, 1500 үндэгэ, 867 пүүд мяха тушааба.

Тэрэшэлэн Кировэй, «Путь Сталина», Хориин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозууд түсэбөө гадуур малажалай продуктнуудые ехээр үгэжэ байна.

100 үнеэн бүриһөө—100 тугал

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай парти, правительствын тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан дээрэ Хориин аймагай «III Интернационал» колхозой һүнэй-товарна фермын худөлмэрилэгшэд адуу малаа улам олошоруулхабди гэһэн уялга абаһан байгаа. Мүнөө уялгануудайнь дүүргэлтые шалгахада, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байба.

Фермын худөлмэрилэгшэд ахэ малай һубайрха ябадалые усадхаха тушаа онсо анхарал табидаг болоо. Энэ жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 100 тугал абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Мүн малай ашаг шэмые нилээдгүй дээшэлүүлээ. Тэрэнэй ашаар, гүрэндэ һү тушааха түсэбөө болзорһоо урид дүүргэһэн байна.

Саашадаа эдэ амжалтануудаа улам арбидхажа, малаа бүри олошоруулхын түлөө эдэнэр 1949—50 онуудай үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэхэ гэжэ шиидэһэн байха юм.

Г. Очиров.

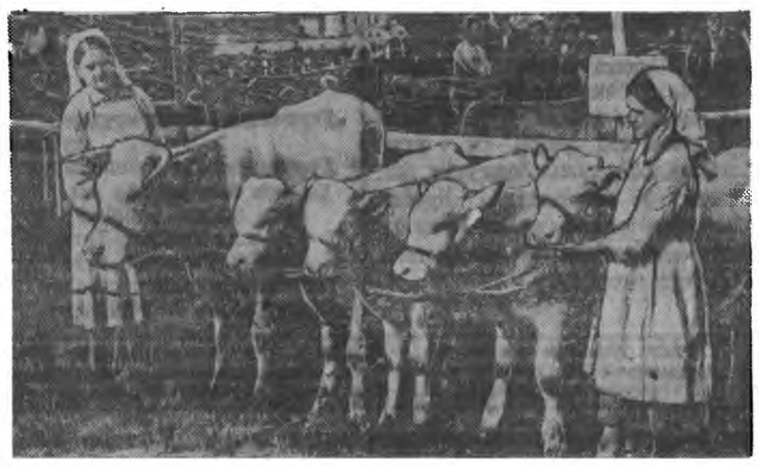

☆

Сумы. Эндэ худөө ажахын областной выставкэ дүүрэбэ. Недригайловско районой Коминтерныи нэрэмжэтэ колхоз дүрбэн тугал түрөһэн «Слава» гэжэ нэрэтэй үнеэ харуулаа. Тэрэ тугалнуудынь 7 һаратайдаа 210—213 килограмм шэнгүүртэй байба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалитан А. Мирошниченко (зүүн талһаа) ба тугалшан О. Сердюк «Слава» гэжэ үнеэн ба тэрэнэй тугалнуудай хажуда байна.

ТАСС-эй фотохроника.

☆ ☆

АГРОТЕХНИКЫН ХУСЭН

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). «Улаан Эрхирик» колхозой шурыгинска звено (звеньеводынь Д. Еремеев) 1949 ондо хартаабхын тарилгые агротехническэ болзорнууд соо, һайн шанартайгаар үнгэргөө һэн. Звеногой гэшүүд 11 гектар хартаабха, 1,5 га капуста, 1,5 га махорко тариһан байгаа. Бүхы тарилгань яровизацилагдаһан ба сортовой үрһөөр хэгдэ һэн. Мүн гектар бүхэндэ үрһэнэйнь нормо дээшэлүүлэгдэжэ таригдаһан байгаа.

Тарилга хэһэн газарайнгаа хүрьһые 4 дахин бамбайлгажа, зөөлэрүүлэн жэгдэлһэн, мүн хартаабхын ургажа эшынь гарахатай хамта, борнойлһон байха юм. Тэрэшэлэн звеногой гэшүүд хартаабхын эшэнүүдые тойруулжа шорой обоолхо, ургажа байха үедэнь үһалха, нэмэлтэ тэжээл үгэхэ мэтын агротехническэ хэмжээ ябуулганууде үнгэргэһэн байха юм. Тарилгын урда тээ газараа һайнаар өлдүүрилһэн, наг шэбхээр үтэгжүүлһэн байгаа.

Иимэ хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар, тус звено хартаабхын үндэр ургаса хуряажа байха юм. 3 гектар рекордно участогһаань га бүриин 200 гаран центнер хартаабха абтажа байна. Мүн ондоошье участогһаань һайн ургаса абтахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн тус звено гектар бүриһөө 12 центнер тамхи абаха байна.

Мүнөө «Улаан Эрхирик» колхоз таряагаар гүрэнтеэ болзорһоо урид тоосоод, хартаабха тушааха түсэбөө түргэнөөр дүүргэхын түлөө тамсажэ байха юм.

П. Метляев.

Гектар бүриһөө—300 центнер

Лопсон Хореновой хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригадын дэргэдэ шурыгинска звено эмхидхэгдэнхэй юм. Энэ звено Д. Жертанова, Б. Кырмыгенова, Д. Дадлуева, Д. Мункуева ба бусадһаа бүридэнхэй. Тиин, звеногой гэшүүд 1949 ондо хартаабхын үндэр ургаса туйлахын түлөө социалистическэ мурысөөндэ үргэнөөр оролсожо, эбтэйгээр худөлмэрилһэнэй ашаар, хабарай тарилгые хаһа болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэһэн байха юм.

Звеногой гэшүүд имагтал тарилгые сар соонь үнгэргэнөөрөө хизаарлаагүй, харин тэрэнэй саашанхи харууһалгые бүри һайнаар эмхидхээ. Тиигэжэ эдэнэр үндэр ургаса туйлаба.

Мүнөө хартаабхаяа малтажа байнхай. Тиин, эдэнэр түрүүшын 1 гектарһаа 300 центнер ургаса абаба.

Тус звено хартаабхаяа түргэнөөр малтажа дүүргээд, гүрэнтэеэ болзорһоо урид тоосохын түлөө һаядаа улам ехэ эдэбхи гаргажа байна. Хартаабхын үндэр ургаса туйлаад, гэрэнээ түргэнөөр хуряахын түлөө эдэбхитэйгээр оролсоһон энэ звеногой гэшүүдые Түнхэнэй аймагай «Улаан Тооро» артелийн колхознигууд магтадаг, хүндэлдэг болонхой.

Зориһоноо хүсэлдүүлбэ

Баргажанай аймагай Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, 65 наһатай Бадма Цыренов гэгшэ колхознигуудтайгаа хамта үбһэндэ оролсоһон байха юм. Тиихэдээ 50 центнер үбһэ хуряаха зорилго урдаа табиһан байгаа. Үбгэн Бадма зориһондоо хүрөө. 75 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа, колхоздоо тушааба.

Ц. Цыдыпов.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн дурбэдэхи сесси

ПЛЕНАРНА ЗАСЕДАНИ

Генеральна Ассамблейн пленарна заседани болобо. Хитадай бэеэ даанги байдалда ба территориальна бүтэн бүрин байлгада, тэрэшэлэн Алас Дурна зүгтэхи амгалан байдалда «тохёолдоhон аюул» тухай гоминдановска правительствын хардаhан гомдолые зүблэхэ зүйлдэ оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский Генеральна Комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гоминдановска хардалгын хорото удхые элирүүлэн, энээниие Генеральна Ассамблейдэ зүбшэн хэлсэхэ формальнашье, хуулииншье, мүн ондоошье үндэhэ баримта үгы байна гэжэ тодоруулба.

Гоминдановска правительствын түлөөлэгшэ Чан гэгшэ, Генеральна Комитедэй заседани дээрэхидэл адляар, мүн энэ удаашье тус гомдолые Генеральна Ассамблейдэ хэлсэхэ үндэhэн болохоор ямаршье баримтануудгү, али зүйлнүүдые дурдаагүй. Гоминдановска правительствын ба США--гэй хоорондын хани барисаан тухай олон табые шашаха зуураа, тэрэ хадаа Хитадтахи арадай-сүлөөлэлгын хүдэлөөндэ Советскэ Союз «моральна , ба материальна» дэмжэлтэ үзүүлээ гэжэ мэдүүлбэ.

Дальний гэдэг, портые Хитадай засагаархидай ашаглаха ябадалда советскэ засагаархид hаад хэhэн хэбэртэйгээр, Советскэ Союз 1945 ондо баталагдаhан Советско-Хитадай договорые эбдэhэн хэбэртэйгээр гоминдановска түлөөлэгшэ баталан хэлээ. Хитадай политическэ бэеэ даанги байдалда ба территориальна бүтэн бүрин байлгада, мүн Алас Дурна зүгтэхи амгалан байдалда «аюул ушаруулагдажа» байhан хэбэртэйгээр гоминдановска түлөөлэгшын мэдүүлээшэнь тон буруу, — гэжэ Чехословакиин түлөөлэгшэ Клементис мэдүүлбэ.

— **Алас Дурна** зүгтэхи амгалан байдал тушаа гэбэл, эб найрамдалай лагерьта хамаададаг тухайдаа мэдүүлhэн бодото Хитадай түлөөлэгшэдэй үгэнүүд ба хэрэгүүдые үндэhэ болгохо ёhотойбди, --гэжэ Клементис тэмдэглээ.

Советскэ делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский болбол гоминдановска гомдолые Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэ оруулха ёhогүйбди гэжэ эрид шууд мэдүүлhэн байна.

— Дальний гэжэ портдо Хитадай захиргаа бэелүүлхэ ябадалда советскэ сэрэгэй засагаархидай зүгhөө hаад ушаруулагдаhан юм гэжэ гоминдановока түлөөлэгшын хэлэhэн баталамжын худал хуурмагые А. Я. Вышинский балшыса элирүүлбэ. 1945 оной августда Советско-Хитадай договорой баталагдаhанай hүүлээр, 1945 оной декабрьда ба 1946 оной январьда СССР-эй Правительство тэрэ үеын гоминдановска правительствода хандажа, Дальний портдо Хитадай гражданска захиргаа тогтоолгодо али болохо туhаламжа үзүүлхээр, Дальний городой мэртэ туhаламжа үзүүлхээр бэлэн байhан тухайдаа мэдүүлhэн байгаа. Тиихэдэ мэрые томилhон тухай Хитадай правительствын мэдээсэл советскэ командованида абтаhан аад, тэрэ мэрынь Дальнийда ерээгүй hэн.

Тэрэнэй hүүдээр, Советскэ Правительство Хитадай правительствода хоёрдохёо нототойгоор хандажа, Дальнийда Хитадай захиргаа тогтоохо ябадалда али болохо туhаламжа үзүүлхээр бэлэн байhан тухайдаа дахин мэдүүлээ бэлэй. Генерал Дун Ян-пин гэгшээр толгойлогдоhон түсхай мисси Дальний портдо ерэжэ, Порт-Артурай далайн-сэрэгэй базын районоор ба Дальний портоор ябаад ошоhон юм. Тус миссидэ зохихо бүхы туhаламжа үзүүлэгдэhэн байгаа, тиигэбэшье гоминдановска правительство Хитадай захиргаа тогтоохо тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй hэн, —гэжэ А. Я. Вышинский зааба.

Гоминдановска правительствын хосорон унаhан ябадалые американска элитэ политигуудай мэдэрхэ баатай болоhон тухай баримтануудые Советскэ делегациин толгойлогшо дурдаа.

— Сенадай гадаадын комиссиин түрүүлэгшэ Коннэлли хадаа гоминдановска правительствода саашадаа туhаламжа үгэлгые буруушаан, хэблэлдэ бэшэhэн байгаа. Гоминдановска правительствын ахалагшань Формоза худар зугадаад, хитад арадта хабаатай 138 миллион доллар алта үбэршэлэн абаашаа гэжэ Коннэлли мэдүүлhэн байха юм.

«Нью-Йорк Таймс» газетэ 1949 оной апрель дотор бэшэхэдээ, гоминдановска засаг түрын панхаруудталгын ба буруутан уналгын бодото шалтагаанууды тэмдэглэhэн байна. Бэеэ худалдаhан, хархис этэгэдүүд дайнай гурбан жэлэй турша соо Хитадай хүсые hандаргаа. Энэ үе соо Америкын Холбоото Штадууд сэрэгэй ба ондоошье туhаламжа болгон 3 миллиард доллар үгэhэн байха юм. Теэд, сэрэгэй туhаламжа гэжэ үгтэhэн 2 миллиард долларай 90 процентнь эсэстээ коммунистнуудай гарта ороhон байба,—гэжэ тус газетэ сэхэ заажа бэшээ бэлэй.

Америкэhээ Чан Кай-шида зорюулан үгтэhэн зүйлнүүд арадай революционно армиин гарта айхабтар түргөөр ородог байhан ушарhаань, Чан Кай-шие «хангалгын талаар, сержант» гэжэ, Хитадай коммунистнуудай нэрлэдэг байhыень «Нью-Йорк Таймс» газетэ тэмдэглэхэ баатай болоо.

Тиимэhээ, Советскэ Союз ямар гэмтэй гээшэб гэжэ асууха байнаб? Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ советскэ «хамаархалга» гэдэгынь энэ гү? Советско-Хитадай 1945 оной договорые эбдэhэн ябадал гэдэгынь энэ гү?

Эдэ бүхы дээрэhээ харахада, гоминдановска түлөөлэгшын гомдолынь ямаршье үндэhэ баримтагүй, худал хуурмаг зүйл болоно. Энэ хадаа ООН-эй зорилгонуудта огто хамаадахагүй байна, — гэжэ А. Я . Вышинский мэдүүлбэ.

Советскэ делегациин энэ хуулита ба үнэн зүб эрилтые Польско делегациин толгойлогшо Вербловский бүрин дэмжээ.

Тиигэбэшье, англо-американска блогой моральна ба политическэ галаараа булигдахадань, тэрэнэй тала баригшад өөрынгөө мэдээжэ арга хэзээ бүхэндэ хэрэглэдэг байна. США-гэй делегаци Хитадай асуудалые Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэ оруулхын түлөө голосовалха байна гэжэ американска түлөөлэгшэ Остин соносхобо. Тиихэтэйнь сасуу, англо-американска тала баригшад гоминдановска гомдолые Ассамблейн зүблэхэ зүйлдэ оруулхын түлөө гараа үргэhэн байха юм. СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд тус дурадхалые буруушаажа голосовалаа.

Тэрэшэлэн Югославишье буруушаажа голосовалба. Ондоо табан делегацинууд: Афганистан, Израиль, Сири, Иемен, Гаити hаналаа бариhан байна юм.

Тиимэ болохолоороо, али бүхы хэрэгтэ үнэн зүбөөр хандахые эридэг ООН-эй Уставай принципүүдые англо-американска блогой зүгhөө хэрэгсээдэггүйнь дахинаа элирэн харагдаба. Энэнь Нэгэдэмэл нацинуудай Организацида хоро хүргэхэ ба тэрэнэй нэрэ хүндые бүриехээр гутааха байна.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр хилын саана

Арадуудай амгалан тайбан ба аюулгүй байдалай бата түшэг — агууехэ Советскэ Союзаар толгойлогдогшо, сүлөөдэ дуратай бүхы арадууд Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр — октябриин 2-ые баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы хубинуудтахи олон миллион «эгээлэй хүнүүд» эб найрамдалай хэрэгэй илаха байhанда бата найдалаа, өөрынгөө хүсэ ба хүсэл зоригые энэ үдэр жагсаан харуулаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр хадаа дай үүдхэгшэдэй түсэбүүдтэ эсэргүү, арадуудай бата бэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө бүгдэарадай хүдэлөөнэй шэнэ дэбжэлтээр тэмдэглэгдэбэ. Энэ хүсэтэ ехэ хүдэлөөн Америкэhээ Японии хүрэтэр ба Голландиhаа Австрали хүрэтэр—дэлхэйн бүхы оронуудта дэлгэрээ.

Дай үүсхэгшэдтэ эсэргүү ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ элдэб национальностнуудай олон миллион эрэгтэйшүүл ба эмэгтэйшүүл эдэбхитэйгээр оролсобо. «Эб найрамдалые хамгаалга — дэлхэйн бүхы арадуудай хэраг!» гэhэн лозунгтойгоор, бүхы оронуудай ажалшад митингнүүдтэ ба демонстрацинуудта жагсан хабаадаба.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн дурбэдэхи сесси дээрэ Советскэ Союзай хэhэн дурадхалые эб найрамдалай тала баригша бүхы үнэн сэхэ хүнүүд гүн ехэ баяртайгаар үгтажа абаба. Эдэ дурадхалнууд хадаа дайнда бэлэдхэлэй политикые буруушааха, атомна зэбсэгые хоримжолхо ба эб найрамдал бэхижүүлхэ пакт баталха ябадал хараална.

Энэ үдэр бүхы оронуудтахи ажалшад эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түг доро улам олоороо ба нигтаар эмхидээ.

Англиин столица — Лондондо, эб найрамдалай тала баригшадай английска комитедээр эмхидхэгдэhэн ехэ митинг дээрэ элдэб наhанай ба мэргэжэлэй олон мянган хүнүүд сугларба. Докёрнууд ба металлистнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ба элитэ ехэ эрдэмтэд — эдэ бүгдэ хадаа эб найрамдалай түлөө байлдаанда илаха гэhэн хэлбэришэгүй зоригоор нэгэдэhэн байна. «Агрессивнэ Хойто-атлантическа договор хэрэггүй!», «Эб найрамдал ба арадуудай хоорондын харилсаан мандаха болтогой!» гэhэн лозунгнууд таhалгаряагүй ханхинажа байба. Иимэл лозунгнуудтайгаар энэ үдэр Англиин бүхы городуудай ажалшад эб найрамдал хамгаалгын митингнүүд дээрэ суглараа.

Итали дотор, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр итало-советскэ хана барисаанай hарын эхилэлгэтэй тудалдаба. Итало-советскэ hарые эхилэлгэдэ зорюулагдаhан арадай суглаан дээрэ, Римдэхи Адрианын театр соо, 5 мянга үлүүтэй хүн сугларае. Итальянска арад эб найрамдалай түлөө тэмсэлээ — ороной национальна бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэлтэй, Италиин засаг баригшадай хорото хархис политикада эсэргүү тэмсэлтэй холбоно.

Голландиин ажалшад эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэрые олоной митингнүүдээр ба демонстрацинуудаар тэмдэглэбэ. Гансахан Амстердамдахи митинг дээрэ 100 мянга үлүүтэй ажалшад сугларае. «Агрессивнэ Хойто-атлантическа пакт хэрэггүй!», «Эб найрамдал мандаха болтогой!», «Индонезиин арадуудта амгалан байдал олгое!» гэhэн лозунгнуудые дэлгэбэ. Иимэл лозунгнуудтайгаар Голландиин бүхы городуудай ажалшад митингнүүдтэ ба демонстрацинуудта хабаадаа.

Парижын хэдэн зуун мянган ажалшад эб найрамдалда дуратай байhанаа мэдүүлхын түлада, октябриин 2-ой үдэр выставкэнүүдэй паркдахи талмай дээрэ сугларае. Национальна тугуудаар ба улаан бүд дээрэ «Эб найрамдал» гэжэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэhэн туг трибуна дээрэ намилзан байбад. Хүсэд бэшэ мэдээнүүдэй ёhоор, гансахан Парижска район дотор миллион үлүүтэй ажалшад эб найрамдалай түлөө голосуудаа үгэhэн байха юм.

Капиталистическэ оронуудтахи ажалшад—эб найрамдалай тала баригшад—уласхоорондын энэ үдэрые полицейскэ мүрдэлгын ба алалга хюдалгын оршон байдалда тэмдэглэжэ байхадань, харин социализмын замда ороhон арадай демократиин оронуудай ажалшад энэ үдэрые—социализмын түлөө тэмсэлдэхи арад олониитын ажалай шэнэ амжалтануудаар ба ехэ эмхидэл болон жагсаалаар тэмдэглэн, hайндэрлэбэ.

Энэ үдэр **Арадай-демократическа Румыниин столица—Бухарест** hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй б[illegible]гаа. Университетскэ талмай д[illegible] олоной митинг боложо, 150 м[illegible] үлүүтэй хүн хабаадаа. Митинг[illegible] хабаадагшад болбол Маркс, Э[illegible]гельс, Ленин, Сталинай порт[illegible]дүүдые, Румынска арадай хүтө[illegible]рилэгшэдэй портредүүдые, тэрэ[illegible]лэн «Эб найрамдалай фронт[illegible] агууехэ вождь И. В. Сталин[illegible]алдар соло!», «Арадуудай эб н[illegible]рамдалай, эрхэ сүлөөгэй ба б[illegible]даанхай байдалай түшэг— СС[illegible]мандаха болтогой!», «Дай үү[illegible]хэгшэ англо-американска бу[illegible]нүүд үгы болог!», «Социалис[illegible] байгуулхадаа, бидэнэр эб найр[illegible]далай фронтые бэхижүүлнэбд[illegible]гэhэн лозунгнуудые баринхай [illegible]бад.

Бүхы Венгерскэ республика д[illegible]тор эб найрамдалые хамгаалга[illegible] зорюулагдаhан hүртэ ехэ мит[illegible]нүүд болоо.

Болгариин Арадай Республик[illegible] бүхы городууд ба тосхонуудта[illegible] найрамдалай түлөө тэмсэлэй у[illegible] хоорондын үдэртэ зорюулагда[illegible] олоной суглаанууд, ба митинг[illegible] эмхидхэгдээ.

Болгариин бүхы ажалшад [illegible]дайнгаа ажахын түсэбые болг[illegible]hоонь урид дүүргэхын түлөө д[illegible]хар эршэтэйгээр ажаллаха ба т[illegible]сэхэбди, тиин Болгари дотор с[illegible]циализм байгуулха хэрэгтэ, [illegible] найрамдалай хэрэгтэ өөрынгө[illegible] бүтые оруулхабди гэhэн уялга[illegible]дые абаа.

Польшын бүхы городууд ба т[illegible]хонуудай ажалшад энэ үдэрые[illegible] найрамдал хамгаалгада зорюу[illegible]даhан олоной митингнүүдые [illegible] тэмдэглэбэ. Варшавадахи Илат[illegible] талмай дээрэ 150 мянга үлүү[illegible] хүн сугларае. Тэрэшэлэн Выдг[illegible]то—100 мянган хүн, Лодзидо—[illegible] мянган, Шециндэ—60 мянг[illegible] Краковта — 100 мянган хүн, [illegible]мэтэ сугларhан байха юм.

Чехословацка Арадай-демокр[illegible]тическа республикын ба **Албан[illegible] Арадай республикын** ажалшад [illegible] найрамдалай түлөө тэмсэлэй ул[illegible] хоорондын үдэрые үргэн ехээр т[illegible]дэглэбэ.

Арадай демократиин оронуу[illegible] ажалшад хадаа социализмын о[illegible] Советскэ Союзда, арадуудай х[illegible]рондын хани барисаанай ба [illegible] найрамдалай туг болоhон а[illegible]тай агууехэ Сталинда хизаа[illegible]инаг дуратай байhанаа энэ [illegible] дахинаа харуулаа.

Хитадай Арадай политическэ консультативна конференциин декларациньаа

Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, сентябриин 30-да Хитадай Арадай политическэ консультативна конференци иимэ декларацы баталан абаба:

Бүхы ороной улад зон! Хитадай Арадай политическэ консультативна конференци өөрынгө зорилгые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Хитад арадай түрүү түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо 1911 оной революциие хүтэлбэрилhэн агууехэ революционер Сунь Ят-сен мэтын онсо гайхамшаг ажал-ябуулагшад, зуу үлүүтэй жэлэй турша соо, империализмын дарлалтые, Хитадай хархис правительствые унагаахын түлөө таhалгаряагүй ба хэлбэришэгүй тэмсэлдэ үргэн арад түмэниие толгойлоод, мүнөө тэдэнэр уг зорилгоёо бэелүүлбэ.

Хитад арад энэ конференци зарлан, өөрынгө дайсаниие үй бута сохижо, Хитадай түхэл шарайе хүбилгаа, Хитадай Арадай республика тогтообо. Бидэнэр, 475 миллионно хитад арад, үндын бодобобди. Манай нацын ерээдүйн хэрэгынь заха хизааргүй түнгалаг hайхан байна.

Энээнhээ хойшо Хитадай түүхэдэ шэнэ үе нээгдээ.

Бүхы ороной улад зон! Хитадай Арадай республика соносхогдоо, мүн хитад арад мүнөө өөрын Центральна правительствотай болоо. Энэ правительство Хитадай хиленүүдэй оршон дотор Арадай политическэ консультативна соведэй юрэнхы программатай зохилдуулан, арадай демократиин диктатурые бэелүүлхэ байна. Энэ правительство революционно дайе эсэстэнь хүргэлгэдэнь, дайсанай сэрэгүүдэй үлэгдэлнүүдые үгы хэлгэдэнь, ороной бүхы территориие сүлөөлэлгэдэнь Арадай-сүлөөлэлгын армиие хүтэлбэрилхэ ба Хитад ороние нэгэдхэхэ агууехэ хэрэг түгэсхэхэ болоно.

Энэ правительство хамаг бэрхэшээлнүүдые дабан усадхаха хэрэгтэ бүхы ороной арадые хүтэлбэрилхэ, үргэн ехэ хэмжээтэй экономическа ба культурна байгуулалта бэелүүлхэ. хуушан Хитадай үлөөhэн хооhон ба бүдүүлиг байдалда эсэс табиха, арадай материальна ба культурна хэмжээе улам улам дээшэнь дэбжүүлхэ байна.

Энэ правительство арадай интересүүдые хамгаалха ба контрреволюционно этэгээдүүдэй али бүхы хорото үгэсэлгын ябуулгые усадхаха зорилготой.

Энэ правительство арадай армиие шангадхаха ба далайн-сэрэгэй флот болон агаарай хүсэнүүдые байгуулха, национальна обороные бэхижүүлхэ, Хитадай территориальна бүтэн бүрин байлга, суверенитедые хамгаалха ба империалистическэ оронуудай ямаршье агрессидэ эсэргүүсэлтэ хэхэ байна.

Энэ правительство болбол сүлөөдэ дуратай ба эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудтай, нацануудтай, арадуудтай, түрүүшын ээлжээндэ Советскэ Союзтай ба арадай демократиин оронуудтай союзнигууд ёhоор нэгэдэхэ байна, дай үүдхэхэ ябадалда зорюулагдаhан империалистическэ хорото үгэсэлгэнүүдтэ эсэргүү хамтын тэмсэл ябуулха, бүгэдэниитын бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ болоно.

Бүхы ороной улад зон! Бидэнэр бүри ехээр эмхидэхэ ёhотойбди. Бидэнэр болбол хитад арадай тон олонхиие политическэ, сэрэгэй, экономическа, культурна ба бусад организацинуудта эмхидхэхэ, хуушан Хитадай задагайруулгые зайсуулан усадхаха ба арадай правительствые, Арадай-сүлөөлгын армиие олон түмэнэй агууехэ нэгэдэлэй хүсөөр дэмжэжэ, бэеэ даанхай, демократическа, амгалан тайбан, нэгэдэмэл, hалбаран бадарагша, хүсэн түгэс шэнэ Хитадые байгуулха ёhотойбди.

Арадай-сүлөөлэлгын дайнда ба арадай революцида унаhан, арадай геройнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

Хитад арадай агууехэ нэгэдэл мандаха болтогой!

Хитадай Арадай республика мандаха болтогой!

Арадай Центральна правительство мандаха болтогой!

Арадай Центральна правительствын тогтоогдоhонтой дашарамдан, Хитад дотор ехэ hайндэр болобо

Хитадай Арадай политическэ консультативна конференциин Президиумэй шиидхэбэриин ёhоор, Хитадай Арадай республикын Арадай Центральна правительствын тогтоогдоhоной хүндэлэлдэ зорюулагдан, бүхы орон дотор октябриин 1-hээ 3 хүрэтэр hайндэр болоо гэжэ Сеньхуа агентствс мэдээсэнэ.

Хүдөө ажахын эрдэм болбосоролой хүгжэлтэ

hуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэтэй хамта радиогоор үгэ хэлэхэ зуураа, Польшын газартаряалангай ба газарай реформонуудай министр Домб-Котиол иигэжэ тэмдэглэбэ: дайнай урда тээ Польшодо хүдөө ажахын 169 hургуули, тэрэ тоодо 162-нь нэгэжэлэй эхин ба миин 7-ниинь дунда hургуулинууд байhан юм. Тэндэ 7 мянга шахуу hурагшад, гол түлэб баян таряашадай хүүгэд, hурадаг байгаа. Мүнөө Польшо дотор 200 лицей ба хүдөө ажахын 500 дунда hургуули бин, эдэондэ 35 мянган хүн hурана. Тэрээнhээ гадна, хүдөө ажахын эрдэм олгохо үшөө 6 мянган таhагууд хүдэлмэрилнэ.

Японско засагаархидай хархис методүүд

Япониин гүрэнэй штадуудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени «Гүрэнэй албахаагшадай политическэ ажал-ябуулгые хоримжолхо» тухай дуримые сентябриин 17-до түнхаглаа. Тэрэ дуримэй ёhоор, албахаагшад хадаа политическэ партинуудта гү, али общественнуудта хабаадаха эрхэгүй, hунгалтын урда тээхи кампанинуудта хабаадаха, митингнүүд болон демонстрацинууд дээрэ үгэ хэлэхэ ёhогүй байна. Энэ гуримуудые эбдэбэл, гурбан жэл хүрэтэр түрмэдэ хаагдаха ба 100.000 иен хүрэтэр яла түлэхэ болоно.

Коммунистическэ парти энэ дуримые дары болюулха эрилтэ хэбэ. Мүн энээндэ эсэргүү кампани хамтадаа ябуулая гэжэ бусад бүхы партинуудта дурадхаа.

Белградска „фюрернүүд" гэрэлэй урда...

(«Культура и жизнь» газетэhээ)

Германиин фюрернүүдые
дууряаhан
Гурбан зольбо фашистнууд
Гэрэлдэ бэеэ хараба ха:
Арад зондөо урбаhан
Алуурша фашист Тито
Адольф Гитлерэй түхэлтэй
Гестапын журам тогтоohор
Галзуу шоно — Ранкович
Гиммлерэй шарайе шэнгээнхэй.
hайрхуу бандит Джилас
hармагшан, шашаг
Геббельсые
hажааhан гээшэнь аргагүй.
Хорото замаар ошоhон
Хархис тэдэ нохосуудай
Хосорон hалахань заатагүй.

ТРУМЭНЭЙ МЭДЭРЭЛГЭ

Демократическа партиин [illegible] нэрнүүдэй таhагай гуйлтаар [illegible] хэлэхэ. зуураа, президент Тру[illegible]иигэжэ мэдэрбэ: «манай хүн [illegible]до hайн гэр байра ехээр дута[illegible]на. Олон хүбүүд, басагаднай [illegible]хала эрдэм оложо шадана[illegible]юундэб гэхэдэ, манда багш[illegible] ба hургуулиин байранууд дута[illegible] байна. Олон районуудта доктор[illegible]нууд ба госпитальнууд дутал[illegible] олон тоото булэнэр медицин[illegible] туhаламжада хүртэхэ аргат[illegible] байhаар».

Италидахи байдал улам муудана

1948 ондо хуряагдаhан түсх[illegible] мэдээнүүдэй ёhоор, итальянска [illegible]наhа хүрэтэрхи үхибүүдэй 30 п[illegible]центнь ямаршье hургуулида яб[illegible]даггүй. Ушар юуб гэхэдэ, та[illegible] булэнэрынь тон тулюур байда[illegible] байна, — гэжэ «Аванти» газ[illegible] мэдээсэнэ.

Харюусалгата редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«Эрдэм»—«Киносборник № [illegible]

Бурят-Монголой гүрэнэй Дорд[illegible] Банзаровай нэрэмжэтэ

Педагогическа ба багшарай институдай

Заочно отделени hурагшадые нэмэжэ абахань.

Условинуудые мэдэхын тулда арадай гэгээрэлэй таhагуудта [illegible] институдай заочно отделени[illegible] хандахада болохо.

Дирекци.

Главрыбсбытын

Улан-Удын загаhа болбосоруулда[illegible] завод элдэб загаhа хүйтөөр ба [illegible]луунаар сонгоон болгохо, тус[illegible] дабhалхын тулада, тэрэшэлэн [illegible]хайн окорок буйлуулахын тулда[illegible] абаха байна.

Батарейка, Заводская 24, [illegible]hэн адресаар хандахада болохо.

Дирекци.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Уиэн). ТЕЛЕФ. НУУД: отв. редактора—23; АТС — 1-80; заместителей отв. редактора— 7-85; отв. секретаря—3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта —6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.); Для междугородних переговоров—16.

Н—02378. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000